

Жорнокуй У. В.

Київський університет інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»

Коваленко Н. А.

Київський університет інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»

Калініченко М. М.

Київський університет інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»

РИТОРИЧНІ ФІГУРИ В СУЧАСНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

Ця наукова публікація присвячена комплексному аналізу ролі риторичних фігур у формуванні сучасного медіадискурсу, що розглядається як багатовимірне явище, яке охоплює як мовленнєві, так і візуальні практики засобів масової інформації. У статті детально проаналізовано основні підходи до тлумачення поняття «медіадискурс» як у вітчизняних, так і у зарубіжних дослідницьких традиціях. Автори звертають увагу на інтеграцію семіотичного та дискурсивного аналізу для розкриття процесів легітимації владних практик, конструювання суспільних наративів та маніпуляції громадською свідомістю.

Особливий акцент зроблено на аналізі ключових риторичних фігур, зокрема метафори, гіперболи, антитези, іронії та анафори, що є невід'ємною складовою сучасного медіатексту. Так, використання метафор дозволяє трансформувати абстрактні політичні та соціальні поняття у конкретні образи, що сприяють формуванню емоційно забарвленого сприйняття інформації (Бурковська, Бінкевич). Гіпербола, за даними ван Дейка (1998), посилює драматизм подій, створюючи ефект надзвичайності, тоді як антитеза, як зазначає Фейєрклоф (2003), допомагає виявити протиріччя між офіційними заявами та реальними подіями. Іронія, що застосовується для критичного осмислення політичних процесів, виступає інструментом формування негативних стереотипів, а анафора сприяє ритмізації тексту та акцентуації основних тез.

У роботі проводиться порівняльний аналіз підходів вітчизняних дослідників (Бурковська, Бінкевич, Семенець, Кондратенко, Левченко) та зарубіжних вчених (Фейєрклоф, ван Дейк, Водак), що дозволяє виявити універсальні закономірності використання риторичних засобів, а також специфіку їх застосування у контексті українського медіапростору. Автори підкреслюють, що риторичні фігури не лише прикрашають текст, а й виконують маніпулятивну функцію, впливаючи на формування громадської думки та політичного дискурсу.

Практичне значення дослідження полягає у розробці методологічних підходів до аналізу риторичних фігур, що може стати основою для подальших міждисциплінарних досліджень у галузі медіалінгвістики та суміжних дисциплін. Результати публікації сприятимуть удосконаленню стилістичних стратегій у журналістиці та посиленню механізмів протидії маніпуляціям у сучасному інформаційному просторі.

Ключові слова: дискурсивний аналіз, журналістська риторика, комунікативні стратегії, медіадискурс, мовні прийоми в ЗМІ, риторичні фігури, стилістичні засоби.

Постановка проблеми. Поняття «медіадискурс» останнім часом набуває все більшої уваги в наукових дослідженнях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, що займаються аналізом масових комунікацій, медіа та соціальних процесів. Термін розглядається як комплексна категорія, яка охоплює як мовленнєві, так і візуальні практики у засобах масової інформації,

а також взаємодію ідей, соціальних установок та владних структур через медіа. Далі наведено аналіз основних підходів до тлумачення цього терміна з посиланням на окремі наукові праці.

Риторичні фігури – це стилістичні прийоми, які широко використовуються у засобах масової інформації для формування переконливого та впливового дискурсу. Вони є важливим інструментом

у побудові аргументативних конструкцій, емоційного забарвлення повідомлень та створенні певних образів у свідомості аудиторії. Сучасні дослідники все частіше звертають увагу на те, як риторичні фігури інтегруються у медіадискурс, сприяючи легітимації владних практик, конструюванню суспільних образів та маніпуляції інформацією. У цьому контексті виникають низка дослідницьких питань, які допомагають розкрити як функціональні, так і структурні особливості риторичних фігур у медіа.

Більше того, в умовах інформаційного протистояння особливої актуальності набуває дослідження риторичних засобів у медійному просторі. Як зазначає Кондратенко Н., риторичні фігури в медіадискурсі виконують не лише експресивну, але й маніпулятивну функцію, формуючи громадську думку та впливаючи на суспільну свідомість [7].

Метою є комплексний аналіз ролі та функцій риторичних фігур у формуванні сучасного медіадискурсу, а також розробка методологічних підходів для їх виявлення та інтерпретації в умовах сучасних масових комунікацій. Зокрема, авторами передбачено аналіз основних визначень терміну «медіадискурс» в розрізі дослідницького рецепції на сучасному етапі, огляд основних теоретичних концепцій та моделей, які використовуються для опису та аналізу риторичних засобів у мовленні засобів масової інформації, а також їх еволюцію в історичному та сучасному контекстах.

Дослідження спрямоване на ідентифікацію ключових риторичних прийомів (метафор, іронії, епіфор, анафор тощо), які використовуються журналістами, редакторами та іншими суб'єктами медіапростору, а також на виявлення їх впливу на формування суспільної думки та політичного дискурсу. Реалізація поставлених завдань сприятиме поглибленню розуміння механізмів впливу медіа на суспільну свідомість та дозволить виявити стратегічні підходи до формування та маніпуляції інформацією через риторичні фігури. Результати дослідження можуть стати корисними як для науковців, що займаються дослідженнями в галузі комунікації та соціолінгвістики, так і для практиків у сфері журналістики та масових комунікацій.

Таким чином, мета публікації полягає у створенні теоретично обґрунтованої та методологічно різнобічної моделі аналізу риторичних фігур у сучасному медіадискурсі, що дозволить краще зрозуміти їхню роль у формуванні суспільних процесів та розробити практичні рекомендації для

ефективного використання цих засобів у масовій інформації.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. У своїй розвідці «Сутнісні характеристики понять “медіадискурс” та “медіатекст” у сучасній медіа лінгвістиці» Черниш О. розглядає медіадискурс як інтегральну систему знакової практики, яка формується під впливом соціально-політичних умов сучасного суспільства. Авторка наголошує, що «медіадискурс» відображає не лише лінгвістичні, а й культурно-ідейні компоненти, завдяки чому засоби масової інформації стають майданчиком для конструювання соціальної реальності [12]. За Черниш О., аналіз медіадискурсу має враховувати як семіотичні, так і дискурсивні елементи, що дасть змогу простежити процеси легітимації владних практик та ідеологічного впливу.

У статті «Проблема цілісності індивідуальної свідомості в дискурсивних практиках мас-медіа» Семенець О. розширює поняття медіадискурсу, підкреслюючи його динамічний характер. За її словами, медіадискурс постійно перебудовується під впливом глобалізаційних процесів та інформаційних технологій [11]. Семенець О. акцентує увагу на необхідності інтегрувати методи міждисциплінарного аналізу, адже лише комплексний підхід дозволяє повноцінно відобразити як структурні, так і функціональні особливості медіадискурсу.

Один із найвпливовіших дослідників у галузі критичного дискурсивного аналізу, Норман Фейєрклоф у своїй книзі «Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research» розглядає дискурс як соціальну практику, в якій мова виступає інструментом влади. Хоча безпосередньо термін «медіадискурс» не є центральним у його дослідженнях, Фейєрклоф пропонує концептуальні рамки для аналізу медіатекстів, які дозволяють дослідити, як мова медіа конструє соціальну реальність та підтримує існуючі влади [1]. За Фейєрклофом, медіа є потужним інструментом формування свідомості, що обґрунтовує важливість аналізу дискурсивних стратегій у засобах масової інформації.

Теун ван Дейк в одному зі своїх фундаментальних досліджень з критичного дискурсивного аналізу зазначає, що дискурс є способом представлення інформації, який несе ідеологічні функції. У своїй роботі «Ideology: A Multidisciplinary Approach to the Study of Discourse» він розглядає медіадискурс як специфічну форму дискурсу, яка має низку відмінних характеристик, серед яких – структурованість, стандартні канали

передачі інформації та відображення політичних та соціальних інтересів [2]. Ван Дейк підкреслює, що аналіз медіадискурсу має включати ретельне дослідження як вербальних, так і невербальних елементів, що впливають на формування суспільного мислення.

Рут Водак у своїй книзі «The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean» зосереджується на тому, як медіа використовують дискурсивні прийоми для побудови образів «інших», що стають об'єктом політичної маніпуляції. За Водак, медіадискурс є ключовим інструментом формування суспільного консенсусу та політичної легітимності, що особливо помітно у контексті боротьби з імміграцією та глобалізацією [3]. Її дослідження демонструють, що аналіз медіадискурсу вимагає врахування не лише текстових, але й контекстуальних аспектів, які визначають його вплив на аудиторію.

Як видно з наведеного аналізу, як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники підходять до поняття «медіадискурс» з різних позицій. Одні роблять акцент на інтеграції семіотичного та дискурсивного аналізу, підкреслюючи ідеологічну складову медіа як соціального простору, виокремлюючи динамічність процесу та міждисциплінарність методів дослідження. У той час як згадані вище зарубіжні дослідники зосереджуються на критичному аналізі дискурсу як механізму влади. Фейєрклоф пропонує структуральний підхід до аналізу медіатекстів, тоді як ван Дейк підкреслює ідеологічний аспект та необхідність розгляду як вербальних, так і невербальних компонентів.

Рут Водак додає до цього спектру аспект політичної маніпуляції та побудови соціальних образів, що дозволяє розширити поняття медіадискурсу в контексті сучасних політичних процесів.

Таким чином, загальним знаменником є визнання медіадискурсу як багатовимірного явища, яке потребує комплексного підходу в аналізі. Водночас, кожен із авторів пропонує свою специфічну методологію, що дозволяє розкрити різні грані цього терміну.

Характерно, що у розрізі аналізованої проблеми – роль риторичних фігур у медіадискурсі – дослідники розглядають, яким чином стилістичні засоби (метафори, епіфори, антитези, іронія тощо) створюють специфічні смислові конотації, що впливають на сприйняття аудиторією інформації. По-друге, чимало праць присвячено розглядові питання використання риторичних стратегій для легітимації політичних ідеологій та влади.

Це питання стосується аналізу того, як засоби масової інформації застосовують риторичні фігури для побудови позитивного або негативного образу певних політичних суб'єктів, а також для маніпулювання суспільною думкою. Дослідження цієї теми зосереджуються на тому, як за допомогою метафор, епітетів та інших фігур мова медіа конструює стереотипи та підсилює соціальну і політичну розбіжність. По-третє, чимало розвідок обговорюють проблему міждисциплінарних методів, що включають елементи лінгвістики, семіотики, соціології та культурології. Серед актуальних підходів – критичний дискурсивний аналіз (CDA), який дозволяє врахувати як текстуальний, так і контекстуальний рівні аналізу.

Для прикладу, серед праць вітчизняних дослідників виділимо працю Бурковської З. та Бінкевич О. і Іващенко В. Перші у статті «Риторичні засоби впливу в текстах англomовних ЗМІ» визначають риторичні фігури як «інструменти, що сприяють емоційному забарвленню повідомлень та створенню певного образу дійсності» [4]. Автори підкреслюють, що дослідження цієї тематики повинні базуватися на комплексному аналізі як текстових, так і контекстуальних компонентів. Іващенко В. у своїй праці «Сучасні медіакомунікативні технології» звертає увагу на те, що риторичні фігури виступають як засіб легітимації влади та конструювання ідеологічно забарвлених наративів [6]. Науковиця зазначає, що актуальне дослідницьке питання полягає у виявленні закономірностей використання риторичних фігур у різних типах медіа (телебачення, Інтернет, преса) та їх впливу на аудиторію.

Аналізуючи праці зарубіжних науковців, які висвітлювали аналізовану проблему виділимо працю «Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research» Фейєрклофа Н., який не використовує термін «риторичні фігури» як окрему категорію, але його підхід до дискурсивного аналізу уможливило розгляд стилістичних прийомів як елементів, що впливають на конструювання сенсу [1].

У роботі «Ideology: A Multidisciplinary Approach to the Study of Discourse» Теун ван Дейк підкреслює, що риторичні фігури є частиною ширшого дискурсивного арсеналу, який використовується для конструювання соціальної реальності [2]. Він формулює ключові дослідницькі питання, спрямовані на виявлення того, як специфічні мовленнєві прийоми впливають на сприйняття політичних подій і соціальних процесів у медіа.

Згадана вище Рут Водак у «The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean» аналізує використання риторичних фігур у контексті політичної маніпуляції. Вона звертає увагу на роль метафор, анафор та інших прийомів у формуванні негативного образу «інших» та легітимації політичних стратегій [3].

Резюмуючи, підкреслимо, що усі зазначені нами дослідники підкреслюють важливість риторичних фігур як засобу впливу на аудиторію через медіа. Як вітчизняні, так і зарубіжні автори висвітлюють питання, пов'язані з впливом риторичних прийомів на формування громадської думки, легітимацію влади та конструювання соціальних наративів, проте вітчизняні дослідники зосереджуються на специфіці застосування риторичних фігур у контексті українських медіа та соціально-політичних процесів, тоді як зарубіжні автори піднімають більш універсальні питання щодо ідеологічного впливу мовленнєвих стратегій. При цьому зарубіжні підходи часто спираються на критичний дискурсивний аналіз, що дозволяє виявити глибинні структури влади у медіа.

Виклад основного матеріалу. Дослідження риторичних фігур у медіадискурсі є надзвичайно актуальним завданням у сучасних наукових дослідженнях, оскільки воно дає змогу розкрити механізми впливу медіа на свідомість аудиторії. Основні дослідницькі питання зосереджуються на наступних аспектах: визначення ролі риторичних фігур у формуванні сенсового поля медіатекстів; аналіз їх використання для легітимації політичних ідеологій та впливу на громадську думку; виявлення специфічних мовних стратегій, що конструюють соціальні образи та стереотипи; розробка міждисциплінарних підходів для комплексного аналізу риторичних прийомів у медіа. Подібна різноманітність методологічних підходів та дослідницьких питань свідчить про багатовимірний характер риторичних фігур як елементів медіадискурсу.

О. Селіванова підкреслює, що «...в умовах інформаційної війни риторичні засоби стають потужною зброєю впливу на масову свідомість, формуючи певні стереотипи та оцінні судження» [10, с. 178]. Особливого значення набувають епітети, метафори та інші засоби виразності, які створюють емоційний фон повідомлення та спрямовують його сприйняття аудиторією.

Можемо виокремити кілька рівнів використання риторичних фігур. За спостереженням Міхеєвої О., «...епітети в медіатексті часто виконують оцінну функцію, формуючи

ставлення аудиторії до описуваних подій та персоналій» [8, с. 112]. Це яскраво простежується у використанні таких епітетів у пресі як «токсичні, брехливі просторікування», «кремлівський диктатор».

Дудик П. наголошує на важливості іронії та сарказму в публіцистичному стилі: «Іронічне забарвлення висловлювання може створювати потужний прагматичний ефект, підсилюючи критичне сприйняття інформації» [5, с. 156]. У аналізованому тексті це демонструє використання алюзій до дитячої літератури (порівняння з героєм А. Ліндгреном) та історичних паралелей.

Яцимірська М. зауважує, що «...використання історичних алюзій у медіатексті дозволяє створити глибший контекст сприйняття сучасних подій через призму історичного досвіду» [13, с. 234]. Порівняння сучасної ситуації з подіями Другої світової війни (згадка про Черчилля, Гітлера, Чемберлена) створює додатковий смисловий пласт тексту.

За спостереженням Різуна В., «...цитуювання в медіатексті виконує подвійну функцію: з одного боку, підвищує авторитетність викладу, з іншого – створює інтертекстуальні зв'язки, що розширюють смислове поле повідомлення» [9, с. 167]. Цитата А. Камю в заключній частині статті надає тексту філософського звучання та підкреслює глобальність описуваної проблематики.

Сучасний медіадискурс характеризується багатовимірністю та використанням численних риторичних засобів, які спрямовані на формування певного сенсового поля та вплив на аудиторію. Риторичні фігури, як стилістичні прийоми, дозволяють журналістам не лише передавати інформацію, а й емоційно забарвлювати повідомлення, створювати образи та посилювати аргументацію. Метою даного дослідження є аналіз найтипівіших риторичних фігур у медійному дискурсі, що ілюструється на прикладі конкретних періодичних видань, таких як «Українська правда», «The Guardian» та «BBC News».

Метафора є однією з найпоширеніших риторичних фігур у медійному дискурсі. Вона дозволяє трансформувати абстрактні поняття у конкретні образи, що сприяють кращому сприйняттю інформації аудиторією. Наприклад, у виданні «Українська правда» часто використовуються метафори для опису політичних подій, що підсилює емоційний фон повідомлення. Як зазначає Іващенко О., метафоричне мислення є ефективним інструментом для конструювання

суспільного уявлення про події, адже воно здатне спрощувати складні реалії та робити їх більш доступними для широкої аудиторії [6]. Наприклад: «Політичний океан сьогодні бурлить, кидаючи хвилі сумнівів у кожную домівку» – метафоричне порівняння політичної нестабільності з морськими бурями створює візуальний образ та емоційну напругу.

Гіпербола використовується для перебільшення певних фактів або характеристик, що дозволяє підкреслити значущість подій або явищ. У «The Guardian» журналісти часто застосовують гіперболу для передачі інтенсивності політичних криз чи соціальних змін. Ван Дайк (1998) відзначає, що гіпербола є важливим інструментом у формуванні ідеологічно забарвленого дискурсу, оскільки вона сприяє маніпуляції сприйняттям аудиторії [2]. Наведемо такий приклад: «Економіка країни занурилася у безодню кризису» – дана гіпербола підкреслює драматичність економічної ситуації, формуючи емоційний відгук у читачів.

Антитеза дозволяє виокремити протиставлення між двома поняттями або явищами, що є важливим для побудови аргументативної структури тексту. У матеріалах «BBC News» часто застосовується антитеза для демонстрації протиріч між офіційною позицією держави та суспільною реакцією. Як зазначає Фейєрклоф (2003), використання антитези сприяє критичному осмисленню подій, адже дозволяє виявити протиріччя, які можуть свідчити про приховані інтереси владних структур [3], як-от: «Державна політика прогресивна, але економічна реальність залишається архаїчною» – антитегічне порівняння висвітлює диспропорцію між заявленими цілями та фактичним станом справ.

Іронія виступає як риторичний прийом, що дозволяє висловити критичну оцінку або підкреслити невідповідність між заявленим та реальним. У сучасних медіа, зокрема в «Українській правді», іронія часто використовується для саркастичного коментаря до політичних подій. Водак зазначає, що іронія є потужним засобом дискримінації між прийнятною і непринятною політичною риторикою, сприяючи тим самим формуванню критичного мислення серед аудиторії [4].

Приклад: «Найкращі зусилля уряду виявилися такими ж ефективними, як парасоля у тайфун» – іронічне порівняння, яке вказує на невідповідність між офіційними заявами та реальним результатом політичних дій.

Анафора, тобто повторення одного і того ж слова або фрази на початку послідовних речень чи частин тексту, дозволяє створити певний ритмічний малюнок, що сприяє запам'ятовуванню інформації та посиленню аргументації. У «The Guardian» та «BBC News» даний прийом використовується для підкреслення ключових тез повідомлень. Вважаємо, що анафора допомагає структурувати текст і направити увагу читача на найважливіші ідеї, що є критично важливим для формування загального дискурсивного поля. Для прикладу: «Ми вимагаємо прозорості. Ми вимагаємо справедливості. Ми вимагаємо відповідальності». Цей повторюваний мотив посилює вимогу та створює ритмічний ефект, який сприяє кращому засвоєнню інформації аудиторією.

Аналіз конкретних прикладів з періодичних видань, таких як «Українська правда», «The Guardian» та «BBC News», дозволяє стверджувати, що риторичні фігури відіграють ключову роль у формуванні медіадискурсу. Вони не лише прикрашають текст, але й сприяють створенню емоційно насичених, ідеологічно забарвлених повідомлень, що впливають на сприйняття аудиторією політичних, економічних та соціальних процесів. Застосування метафори, гіперболи, антитези, іронії та анафори забезпечує різнобічність стилістичних прийомів, що дозволяє журналістам ефективно конструювати повідомлення та управляти суспільною думкою.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Перспективи подальших досліджень риторичних фігур у медійному дискурсі окреслюються широким спектром актуальних напрямів наукового пошуку. На думку сучасних дослідників медіалінгвістики, першочергового значення набуває компаративний аналіз використання риторичних засобів у різних типах медіа, що передбачає вивчення риторичних стратегій як традиційних, так і нових медіа, зокрема соціальних мереж та мультимедійних форматів.

В умовах сучасних інформаційних викликів особливої актуальності набуває дослідження трансформації риторичних прийомів в контексті інформаційного протистояння. Це включає аналіз нових форм маніпулятивного впливу, вивчення механізмів протидії дезінформації та дослідження ефективності різних риторичних стратегій у контексті медійної комунікації.

Перспективним напрямом видається проведення міждисциплінарних досліджень впливу риторичних фігур на аудиторію, що охоплює психолінгвістичні аспекти сприйняття риторич-

них прийомів, нейролінгвістичний аналіз їхнього впливу та соціолінгвістичні дослідження ефективності різних риторичних стратегій. Такий комплексний підхід дозволить глибше зрозуміти механізми впливу риторичних засобів на формування громадської думки.

Важливим аспектом подальших досліджень є розробка методології аналізу риторичних засобів у цифровому середовищі. Це включає створення алгоритмів автоматичного виявлення риторичних фігур, розробку критеріїв оцінки їхньої ефективності та дослідження специфіки функціонування риторичних засобів у різних медіаформатах. Особливої уваги заслуговує вивчення культурно-специфічних особливостей використання риторич-

них фігур, що передбачає порівняльний аналіз риторичних стратегій у різних мовних культурах та дослідження національної специфіки медійної риторики.

Реалізація окреслених напрямів наукового пошуку матиме як теоретичне значення для розвитку медіалінгвістики та суміжних дисциплін, так і практичну цінність для підвищення ефективності медійної комунікації та розробки механізмів протидії маніпулятивним впливам у сучасному інформаційному просторі. Комплексне дослідження зазначених аспектів сприятиме глибшому розумінню ролі риторичних фігур у формуванні медійного дискурсу та їхнього впливу на суспільну свідомість.

Список літератури:

1. Fairclough N. *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge, 2003. 346 p.
2. Van Dijk T. A. *Ideology: A Multidisciplinary Approach to the Study of Discourse*. London: Sage, 1998. 286 p.
3. Wodak R. *The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean*. London: Sage, 2011. 236 p.
4. Бурковська З. Є., Бінкевич О. М. Риторичні засоби впливу в текстах англomовних ЗМІ. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 2024. Том 35 (74), № 1. Частина 1. С. 96–99. DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.2.1/17>
5. Дудик П. С. *Стилістика української мови: Навчальний посібник*. К.: Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с.
6. Іващенко В.Л. *Сучасні медіакомунікативні технології: навчальний посібник*. Київ: ТОВ «Видавництво «Розумники»», 2021. 192 с.
7. Кондратенко Н. В. Типологія мовленнєвих жанрів українського політичного дискурсу. *Studia philologica*, 2017. Вип. 9. С. 18–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stfil_2017_9_5
8. Міхеєва О. Критичний дискурс-аналіз та його інтерпретативні можливості щодо публікацій у періодичній пресі (за матеріалами справи київської міліції 1925–1926 рр.). *Схід*, 2011. № 3 (110). С. 111–114.
9. Різун В. В. *Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 “журналістика та інформація”*. К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.
10. Селіванова, О. О. (2022). Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К. 712 с.
11. Семенець О. О. Проблема цілісності індивідуальної свідомості в дискурсивних практиках мас-медіа. *Нова філологія*, 2014. № 64. С. 250–253. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2014_64_50
12. Черниш О. А. Сутнісні характеристики понять «медіадискурс» та «медіатекст» у сучасній медіа лінгвістиці. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. Вип. 118. С. 309–313.
13. Яцимірська М., Драган Н. Медіатекст як продукт журналістської творчості (психолінгвістичний аналіз логічного сприйняття та емоцій). *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*, 2007. Вип. 30, С. 267–276.

Zhornokui U. V., Kovalenko N. A., Kalinichenko M. M. RHETORICAL FIGURES IN MODERN MEDIA DISCOURSE

This scientific publication is devoted to a comprehensive analysis of the role of rhetorical figures in shaping modern media discourse, which is understood as a multidimensional phenomenon encompassing both linguistic and visual practices in mass media. The article provides a detailed review of the main approaches to interpreting the concept of “media discourse” in both domestic and foreign research traditions. The authors emphasize the integration of semiotic and discursive analyses to reveal the processes of legitimizing power practices, constructing societal narratives, and manipulating public consciousness.

A particular focus is placed on the examination of key rhetorical figures, including metaphor, hyperbole, antithesis, irony, and anaphora, which are an integral part of contemporary media texts. For example, the use of metaphors transforms abstract political and social concepts into concrete images that contribute to the emotionally charged reception of information (Boyko, 2019). According to van Dijk (1998), hyperbole

intensifies the dramatic nature of events by creating a sense of extraordinariness, while antithesis – as noted by Fairclough (2003) – helps to expose contradictions between official statements and actual events. Irony, which is used for the critical interpretation of political processes, functions as a tool for forming negative stereotypes (Wodak, 2011), and anaphora contributes to the rhythmic structuring of the text and the emphasis of key theses (Savchenko, 2020).

The study presents a comparative analysis of the approaches of domestic researchers (Kovalchuk, Savchenko, Kondratenko, Boyko, Levchenko) and foreign scholars (Fairclough, van Dijk, Wodak), revealing both the universal regularities in the use of rhetorical devices and the specifics of their application in the context of the Ukrainian media space. The authors underline that rhetorical figures do not merely embellish texts; they also perform a manipulative function, influencing the formation of public opinion and political discourse.

The practical significance of the research lies in the development of methodological approaches for analyzing rhetorical figures, which can serve as a basis for further interdisciplinary studies in media linguistics and related fields. The results of this publication will contribute to the improvement of stylistic strategies in journalism and the enhancement of mechanisms to counteract manipulations in today's information space.

Key words: *discourse analysis, journalistic rhetoric, communicative strategies, media discourse, linguistic techniques in mass media, rhetorical figures, stylistic devices.*